

**ԴԵՐԱՅ ԼՐԱՅՈՒՄՈՎ ԳՈՅԱԿԱՆ ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՈՃԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ ՀՈՎՀ. ՇԻՐԱԶԻ ԵՐԿԵՐՈՒՄ**

Գոյականական բառակապակցությունների ենթախմբավորում կատարելիս հաշվի է առնվում երկու կարևոր սկզբունք. մի դեպքում նկատի ենք ունենում դրանց լրացական բաղադրիչների խոսքիմասային պատկանելությունը, մյուս դեպքում՝ այն, թե լրացումը բառակապակցության մեջ փաստացիորեն գոյություն ունեցող գերադաս բաղադրիչի¹ն է վերաբերում, թե՞ մտածվում որպես զեղչված միավորի վերաբերյալ լրացում²:

Ըստ լրացման խոսքիմասային արտահայտության՝ գոյականական բառակապակցությունները բաժանել ենք երեք խմբի՝ համասեռ, տարասեռ և բազմասեռ բաղադրիչներով բառակապակցություններ: Այս հոդվածի սահմաններում քննության է առնվելու տարասեռ բաղադրիչներով գոյականական բառակապակցությունների մի առանձին տեսակ, որն է՝ դերբայ լրացումով գոյականական բառակապակցությունները՝ ելակետ ունենալով այն միանգամայն ճիշտ դիտարկումը, թե «դերբայների շարահյուսական դերի պարզաբանումն էլ հիմնականում կազմում է այս կարգի բառակապակցությունների ուսումնասիրության առարկան»³: Մեր ուշադրությունը բևեռելու ենք նաև վերոնշյալ բառակապակցությունների ոճական առանձնահատկությունների վրա՝ քննելով դրանց իմաստային-ոճաբանական, հուզաարտահայտչական գործառույթները՝ ելնելով այն նկատառումից, որ «լեզվական միջոցների ընտրության առումով շարահյուսական մակարդակն ավելի մեծ ու լայն հնարավորություններ ունի, քանի որ այստեղ համեմատաբար ավելի քիչ են գործում քերականական կանոններով պարտադրվող միօրինակությունն ու բազմապիսի սահմանափակումները»³:

Առարկայի և հատկանիշի հարաբերությունն արտահայտելու առումով դերբայ լրացումով գոյականական բառակապակցությունները բավական մոտ են մասնավորապես ածական լրացումով կապակցություններին: Հիմնական տարբերությունն այն է, որ եթե ածականով արտահայտվում է առարկայի անփոփոխ հատկություն, դերբայներն արտահայտում են փոփոխվող հատկություն:

Ուշագրավն այն է, որ գոյականի լրացման դերով հանդես է գալիս երեք դերբայ՝ անորոշ, հարակատար և ենթակայական, և դրանցից յուրաքանչյուրը ծառայում է ժամանակի երեք դրսևորումներից մեկի արտահայտմանը:

Անորոշ դերբայ լրացումով գոյականական կապակցությունները քննելիս մի շարք հարցեր են ծագում, թե այսպիսի բառակապակցություններում լրացումը ո՞ր հոլովով է հանդես գալիս, դրանց բաղադրիչների հարաբերությունն ի՞նչ բովանդակություն ունի, շարահյուսական ի՞նչ պաշտոնով է հանդես գալիս լրացումը: Սկսենք վերջին հարցից:

Անորոշ դերբայի՝ գոյականին վերաբերող սեռական հոլովաձևը միայն մի շարահյուսական պաշտոն ունի՝ որոշիչ է լինում: Այդ առումով ոչ մի տարբերություն չենք տեսնում սեռականի այսպիսի ձևերի միջև՝ 1) *հող տեղափոխելու պատգարակ, պաշտոն ստանալու հավակնություն, սիրելու և սիրվելու ցանկություն*. 2) *նրա սովորելու խնդիրը* կամ *լալու պատճառ, խոսելու իրավունք* և այլն: Երկու դեպքում էլ անորոշ դերբայի սեռական հոլովաձևը նույն իմաստն ունի, այսինքն՝ հատկանիշ է ցույց տալիս: Դրանցից ոչ մեկում անորոշ դերբայի իմաստն առարկայացված չէ, որ կարողանա ցույց տալ այն

¹ Ն. Ա Վ Ե Ս Ի Ս Յ Ա Ն, *Գոյականական բառակապակցությունների տեսակները, ԸՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Ե. V, Եր., 2002, էջ 62-66:*

² Վ. Զ Ո Ս Յ Ա Ն, *Ժամանակակից հայերենի բառակապակցությունները, Եր., 1975, էջ 131:*

³ Լ. Ե Ղ Ե Կ Յ Ա Ն, *Հայոց լեզվի ոճագիտություն, Եր., 2003, էջ 305:*

առարկան, որին պատկանում է մի բան: Մինչդեռ հայտնի է, որ հատկացուցիչ լինել համար բառը հենց այդ պայմանը պիտի բավարարի⁴:

Անորոշ դերբայը, բացի սեռական հոլովածկից, այլ հոլովներով կարող է գոյականական կապակցության լրացում լինել:

Այն կարծիքը կա, թե այդ դերբայի ուղղական, հայցական հոլովներն էլ կան ինչպես ասում են, անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևերն էլ կարող են գոյականի լրացում հաշվառվել: Այդ կապակցությամբ Վ. Քոսյանը հետևյալն է գրում. «Անփոփոխ ձևը ևս գոյականի լրացում կդառնա. տվյալ դեպքում առաջին հերթին նկատի ունենք ուղղական ապա և չհոլովված – չփոփոխված ձևը, որը այս դեպքում նմանվում է բայական բաղդրյալ ստորոգյալի դերբայական բաղադրիչին»⁵: Դժվար չէ նկատել, որ վերջին դեպքը ակնհայտ է հայցական հոլովը /ցանկանում է/ կարող, ուզում է շարունակել և այլն/:

Այս կարծիքն ընդունելի կարելի է համարել անորոշ դերբայի այնպիսի գործածությունների համար, երբ դրա ուղղական կամ հայցական հոլովածիկը հանդես է գալիս որպես այդ հոլովներով արտահայտված բացահայտյալի լրացում, այսինքն՝ բացահայտիչ, ինչպես՝ «Նա մերժեց բրուտի *հրավերը*՝ *զմալ* նշանդրեքին» /ՄԽՀ, 538/: Եթե ընդունում ենք, որ նման գործածություններում անորոշ դերբայը բացահայտիչ է, և բացահայտիչն ու բացահայտյալը համաձայնում են հոլովով, ուրեմն ընդունելու ենք նաև, որ *զմալ* առաջին դեպքում՝ հայցական, 2-րդ դեպքում ուղղական հոլովով է դրված:

Գալով անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևերի մյուս գործածությանը՝ հետևյալ պետք է նշել: Ուշադիր լինելու դեպքում, կնկատվի, որ ապացուցելու համար, թե անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևն էլ որ դեպքում կարող է գոյականի լրացում լինել, քննարկման նյութ են դարձնում, ըստ էության, գոյական վերադիր ունեցող բաղադրյալ բայեր այսպիսի կապակցություններում՝ *խորհուրդ տալ հեռանալ, ցանկություն ունենալ աշխատել* և այլն: Մի կողմ թողնելով այն հարցը, թե որքանով է հնարավոր ամբողջական բառի /*խորհուրդ տալ, ձեռք մեկնել* և այլն/ մեկ բաղադրիչի /*խորհուրդ, ձեռք*/ և մեկ բառի /*հեռանալ, աշխատել*/ միասին մեկ կապակցություն դիտելը՝ մեր խոսքի մասնավորեցման բերված կապակցությունների վրա: Նշվում է, որ «Նա ցանկություն չունի հեռանալ» նախադասության մեջ անորոշ դերբայը *ցանկություն* գոյականի լրացում /նրանից անջատված չունեք ստորոգյալով⁶: Բայց չէ՞ որ այստեղ ստորոգյալ *ցանկություն չունեք* -ն է /էլ չենք ասում, որ ոմանց կարծիքով՝ *ցանկություն չունի հեռանալ* - ը/: Այդպես էլ «խորհուրդ տվեց մեկնել» նախադասության մեջ *մեկնել* դերբայը *խորհուրդ* բառածևի լրացումը չէ: Նախ՝ այստեղ բուն իմաստով ինքնուրույն *ցանկություն, խորհուրդ* բառեր չկան, և ապա՝ դրանց և *հեռանալ, մեկնել* դերբայների միջև ոչ մի ուղղակի քերականական կապ չկա:

Անորոշ դերբայի ուղիղ ձևով /հայցական հոլով/ և գոյական վերադրով հարապակցությամբ կազմված կապակցությունների /*խորհուրդ տալ մեկնել* և այլն/ բաղադրիչները հարաբերության խնդիրը բայական բառակապակցություններին է վերաբերում, այսինքն՝ չպետք է քննարկման հարց դառնա: Այստեղ միայն այն միտքն է ընդգծվելու, որ անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևը /ուղղական և հայցական հոլովները/ գոյականական կապակցության լրացում կարող է լինել միայն բացահայտիչ դերով հանդես գալու դեպքում:

Անորոշ դերբայի միայն սեռական հոլովով լրացում ունեցող գոյականական կապակցություններն են նկատվում Շիրազի ստեղծագործություններում, այն էլ խիստ սակավաթիվ բանակությամբ: Մեզ հետաքրքրող հարցի առումով «Էլի պիտի քո գիրկը զամ. սկսվածքով բանաստեղծությունը մի առանձին բացառություն է կազմում Շիրազի չափածոյում: Այստեղ անորոշ դերբայ լրացումով երեք գործածություն կա՝ «Էլի պիտի քո գիրկը զամ»:

⁴ Վ. Քոսյանն առաջին խմբի կապակցություններում անորոշ դերբայի սեռական հոլովածիկը որոշիչներ է դիտում, իսկ 2-րդ խմբինը՝ հատկացուցիչներ (Վ. Քոսյան, *նշվ. աշխ.*, էջ 133):

⁵ Վ. Քոսյան, *նշվ. աշխ.*, էջ 132:

⁶ Վ. Քոսյան, *նշված աշխ.*, էջ 135:

իր գամ՝ *քեֆ անելու հավաս ունիս*», «Իմ Ալագյազ մորս փեշերն *համբուրելու երազ ունիս*», «Իմ Ալագյազ մորս ոտներն *համբուրելու մուրազ ունիս*» /ԲՀ, 3, 120/:

Ահա մեր նկատած մյուս գործածությունները. «*Աշխարհ տեսնելու տենչով* եմ վառվում» /ԲՀ, 3, 183/: «Արի ծաղկենք վարդերի մեջ, ջերմ *սիրելու հողմ* եք ընկել» /ԲՀ, 1, 195/:

Հայ լեզվաբանության մեջ ենթակայական դերբայով լրացում ունեցող գոյականական կապակցությունների ըմբռնման հարցում տարակարծություններ չկան: Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ թեև այս կապակցությունների բաղադրիչներն առհասարակ նախադասության մեջ հանդես են գալիս որպես առանձին անդամներ, այնուամենայնիվ ենթակայական դերբայ լրացումը, առանց իր հերթին մի լրացում ունենալու, ոչ սակավ դեպքերում ի վիճակի չէ որոշակիացնելու լրացյալի իմաստը: *Արնող քարեր* /Յ, 12/, *բերող ճամփա* /ԲՀ, 3, 220/, *կապող կապան* /ԲՀ, 2, 170/, և նման կապակցությունների բովանդակությունը որոշակիանում է դերբայի լրացման հետ վերցնելու դեպքում՝ «Այնքան նայեց մայրս հայոց դարերին»՝ Հայոց *ոտքը դարեր արնող քարերին...*» /Յ, 12/: «Ե՞րբ պիտի բացվի *մարդ բերող ճամփան*» /ԲՀ, 3, 220/: «*Ճամփես փշով կապող կապանն* իմ բախտի» /ԲՀ, 2, 170/: «*Մուժից ելնող անտառի* պես հայտնվում եմ բառաշյուռով» /ԲՀ, 1, 140/:

Նկատվում են գործածություններ, երբ խոսքի արտահայտչականության ուժեղացման, երևույթի ընդգծված բնութագրման առումով առանձնապես կարևոր դերով հենց այդ լրացումն է հանդես գալիս, ինչպես հետևյալ դեպքում. «Մատուռս դառած մոխրաստրուշան, *Նարեկ վառող* հեթանոս խուժան» /ՀԴ, 93/:

Բննարկվող կապակցությունների զգալի մասի բաղադրիչներից մեկը կամ երկուսն էլ փոխաբերական նշանակությամբ են հանդես գալիս. փոքր գավակն իր ընկերներով բանաստեղծին թվում է իր շուրջը *կարկաչող առվակներ* /ԲՀ, 1, 203/, անընկեր մարդը շրջապահաբար կոչում է *խորտակվող նավ* /ԲՀ, 2, 163/, Հայաստանի աղջիկները՝ իր սրտի վրա *քայլող գարուն* /ԲՀ, 1, 194/:

Պայմանավորված ստեղծագործության թեմայով, խոսքի ոճական բնույթով՝ գործածված են ինչպես անհատականության թարմ դրոշմ ունեցող, այնպես էլ ընդհանուր գործածական կապակցություններ: Նախ նշենք առաջիններից՝ *ատրուշանվող բանդագուշանք* /ԲՀ, 3, 178/, *լացող ծով* /ԲՀ, 1, 389/, *խոսող ծաղիկեր* /ԲՀ, 3, 130/, *խաբող ճամփա* /ԲՀ, 2, 170/, *օդում կորչող հանճարալույս* /ԲՀ, 2, 225/ և այլն:

Այսպիսի կապակցությունների մեջ առանձին հետաքրքրություն են ներկայացնում նրանք, որոնց լրացումը բանաստեղծի կողմից ստեղծած բառ է: «Այժմ ինչո՞վ ձեզ տանեն, ա՛խ, *կապարվող* իմ *ցավերը*» /Ե, 4, 193/: «Ու *գերեզմանվող գիշերվա* մառում խորիսավում էին աստղերը, կարծես» /ՀԴ, 153/: «Դուրս եկեք *շիրմաշարժվող դաշտից*» /ՀԴ, 196/: Նման կապակցությունները համագործածական բնույթի բառակապակցությունների հետ նպաստում են այնպիսի խոսքային որակի ստեղծմանը, որը կոչվում է շիրագյան: Նշենք օրինակներ նաև վերջիններից՝ *ճախրող թռչնակ* (ԲՀ, 1, 32), *գոհվող գառ* (ԲՀ, 1, 33), *վառվող սիրտ* (ԲՀ, 1, 71), *սիրող սիրա* (ԲՀ, 1, 195):

Խնդրո առարկա կապակցություններն անփոխարինելի դեր ունեն այնպիսի խոսքում, որով անհրաժեշտ է լինում արտահայտել տևականորեն, մշտապես դրսևորվող իրողություններ: Այդ դերն առանձին ցայտունությամբ է դրսևորվում խոսքային համեմատաբար մեծ միջավայրում, երբեմն ամբողջ բանաստեղծության մեջ: Ահա թե համապատասխան կապակցությունները, որոնց լրացումները հետադաս են, տրոհված, կրկնվող, ինչ արտահայտչականությամբ են օժտված հետևյալ բանաստեղծության մեջ.

Մայրական *ձեռքեր*՝ օրոցքն *օրորող*,
Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
Պայծառ *պատանի*՝ ծաղկի պես *բուրող*,
Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
Վառ *երիտասարդ*՝ սրտանց սեր *փնտրող*,
Քաջերի *կտրիճ*՝ կռիվներ *վարող*,

Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
Դալկահար *ծերուկ*՝ մահվան դեմ *վիճող*,
Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
Ոսկեզօծ դագաղ՝ վրան մի բուռ հող,
Բոլոր գարնուններն եկան ու անցան... /ԲՀ, 1,271/:

Եթե մարդու կյանքի տևականությունը ներկայացված է նրա ծնունդով, պատանության, երիտասարդությամբ ու ծերությամբ, ապա դրանց բնորոշ հատկանիշներն իրենց տևական դրսևորումներով արտահայտված են ենթակայական դերբայներով իրենց լրացումներով հանդերձ. պատանի, որ ծաղկի պես բուրում է, երիտասարդ, որ սրտանց սեր է փնտրում և այլն:

Գոյականի լրացման դերով հանդես եկող հարակատար և ենթակայական դերբայների հիմնական տարբերությունը, ինչպես արդեն վերևում նշվել է, վերաբերում առարկայի հատկանիշի դրսևորման տևողությանը, ժամանակին:

Արդյոք բայի սեռով պայմանավորվում է հարակատար դերբայի՞ որոշիչ դերն հանդես գալու հաճախականության աստիճանը: Քանի որ չնչին բացառությամբ բոլոր բայերի հարակատար դերբայն էլ կարող է որոշիչ դերով հանդես գալ, ուստի այդ հարցադրումը գերազանցապես վերաբերում է այն բայերին, որոնք կարող են գործածվել և՛ ներգործական, և՛ կրավորական ձևերով: Կարծիք կա, թե ներգործական սեռի բայեր հարակատար դերբայը որոշիչ է դառնում ավելի շատ կրավորական ձևով, իսկ ներգործական ձևը այդ իմաստով սահմանափակ գործածություն ունի:

Շիրագի ստեղծագործությունների լեզվի ընձեռած փաստերը վկայում են, որ այդպիսի բայերի ներգործական ձևերը այնքան էլ սահմանափակ գործածություն չունեն: Նախ նշենք հետևյալ գործածությունները. հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է հանդես գալիս այնպիսի գոյականական կապակցություններում, որոնցում հարակատար դերբայով արտահայտված լրացումն ունի կողմնակի ենթակա:

«*Քամու բերած, հողմի տարած սեր-գլխերը* էլ ձերը չեն» /ԲՀ, 1,198/: «*Վայ նրանով չի բարձրացել աստծո դրած սանդուղքով*» /ԲՀ, 3,91/: «*Այնտեղ եղնիկն է լալիս խեղդ գար Աշյուծի տարած իր ծագի համար*» /ԲՀ, 2, 223/: «*Տեսնում ես անգամ մութ էջի վրա Թողած մութ հետքերն* այն մութ *աչքերի*» /ԲՀ, 2, 44/: Բերած օրինակներում ներգործական սեռի *բերել*, *տանել*, *դնել* և մյուս բայերի հարակատարն ունի *քամու*, *հողմի* և այլ բառերով արտահայտված կողմնակի ենթակա: Այդպիսի կողմնակի ենթական կարող ենթադրվել, այսինքն՝ առկա չլինել նախադասության մեջ, ինչպես օրինակ՝ «*Իմնո՞ւմ էի պես դու չես այրում նամակներս քեզ գրած*» /ԲՀ, 1,80/:

Հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է հանդես գալիս որպես որոշման այն դեպքում, երբ կողմնակի ուղիղ խնդիր է ունենում. «*Հրաբուխ պահած լեռն լուսյամբ՝ ժայթքել կուզեինք*» /ՀԴ, 66/: «*Բայց չհայտնվեց՝ թեկուզ լեզվակը պոկված զանգս սուրբ*» /ՀԴ, 16/: «*Ե՞րբ պիտի,- ասի,- իմ վիշտն անապատում Դժոխքը տեսնաչքերդ լափեն...*» /ՀԴ, 41/:

Այժմ մեզ հետաքրքրող խնդրի առումով ուշագրավ է նաև այն իրողությունը, որ Շիրագը ոչ սակավ դեպքերում հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է գործածում, երբ հնարավոր էր նաև, որ կրավորաձև գործածեր: Ահա համապատասխան քանի օրինակ՝ «*Այն տունը, սիրտ իմ, որ մանուկ չունի, Լեզվակը պոկած զանգի է նման*» /ԲՀ, 1, 338/: «*Ու տուն բերին կաթի փոխած ծաղկաբույրը մեր դաշտերի*» /ԲՀ, 1, 140/: «*Ընկած էի ես մեր ճամփին, Որպես այրած մի նամակ...*» /ԲՀ, 1, 170/ և այլն:

Այսպիսի գործածություններով բանաստեղծը ցանկացել է ընդգծել գործողի դափարը: Իսկ երբ անհրաժեշտ է ներկայացնել, ընդգծել գործողությունը՝ որպես լրացված արտահայտված առարկայի հատկանիշ, շեշտել՝ առարկայի որևէ վիճակում, որ դրանց մեջ լինելը, հարակատար դերբայը գործածվում է կրավորական սեռով, ինչպես

օրինակ՝ «Այնինչ ողբում է մենակ եղևնին, *Մորթված անտառն* է նա մտաբերում» /ԲՀ, 3, 173/: «*Ծնված փրփուրից ծիրանի ծով*, Մի կույս է գիշերն հողիս խռովում» /ԲՀ, 2, 64/:

Հարակատար դերբայը բազմակի որոշիչներ կարող է ձևավորել հատկապես անձականի հետ՝ լրացուցիչ հաստատելով այն իրողությունը, որ հարակատար դերբայ-գոյական կապակցությունների բաղադրիչների հարաբերությունը հատկանշային-որակային բնույթի է: «Անից *ծոված ու մոլոր խաչերն* էին՝ խրված խեղճ հորս և իմ սրտի մեջ...» /ԲՀ, 1, 332/: Շիրազը հարակատար դերբայով ինքնատիպ կապակցություններ ստեղծելով նպատակով մեր լեզվում եղած բառերն օժտել է ընդգծված անհատական բնույթի իմաստային առումներով. նկատի ունենք այսպիսի գործածություններ՝ «Բայց աչքերում իր մթար Հագիվ *քնած լի լաց կար*» /ԲՀ, 1, 416/: «Եվ լռում էր դեռ Դժոխք *տեսած-ծիծաղած Դանթեն*» /ՀԴ, 87/: «Դեռ իմ *քնած հանճարն* ես դու, Անի» /ԲՀ, 2, 171/ և այլն:

Քննարկվող կապակցությունների հարցում խոսքի բարմությունն ու անհատականացումն ապահովվել է բանաստեղծի կողմից ստեղծված նոր բառերը որպես բառակապակցության լրացում գործածելով, մի իրողություն, որ առանձնապես ցայտուն դրսևորում ունի «Հայոց դանթեական» պոեմում: Բերենք համապատասխան մի քանի գործածություններ. «Եվ դեռ *հիտլերյան դժոխաշունը* հիշելով թուրքի խմած արյունը՝ Հրաման հաչեց...» /ՀԴ, 279/: «Հագար քաղաքներ նռան պես հատված, *Գյուլեր* բյուր հագար ու *մոխրափված*» /ՀԴ, 278/: «Դուրս վանեց՝ արծվի մի բույնը խլեց, Հանեց *Տարոնից* սուրբ *աշտիշատված*» /ՀԴ, 249/: «Խիտ *նռնած* մի *գիրք*, երբ նուրը քանես՝ Ամեն կաթիլով կար-նոտի և քեզ ...» /ՀԴ, 88/: «Ես վաղվա ծնած խիղճ ու դարերի դատին եմ հանձնում *ոճրագայրմներն* այս իմ *մատյանած*» /ՀԴ, 259/: «Երբ ջնջեց իմ հայ *արելված ազգին* կայենված մի *նեռ*» /ՀԴ, 122/: Բերենք այդպիսի մի քանի կապակցություններ էլ՝ *կակաչված հուշեր* /Ե, 4, 234/, *զվարթնոցված վանք* /Յ, 122/, *մզկիթված վանք* /ՀԴ, 286/, *վանդակված առյուծ* /ՀԴ, 212/, *վրիժավառված Նարեկացի* /ՀԴ, 188/ և այլն:

Ինչպես տեսնում ենք, Շիրազի գեղարվեստական մտածողության ինքնատիպությունն ու վառ պատկերավորությունը նրան մղել է այնպիսի բառակապակցությունների գործածության, որոնք նոր են իրենց իմաստային համադրությամբ, նաև կարող են բաղադրված լինել մեկ կամ երկու շիրազյան նորակերտությունից: Դրանք ակնհայտորեն նրա ստեղծագործական ակտիվ աշխատանքի արտահայտությունն են, որը մեկ անգամ ևս հաստատում է այն միտքը, որ գրողի, բանաստեղծի անհատական լեզվամտածողության դրոշմն իրենց վրա կրող բառակապակցություններն են ստեղծում զգացմունքայնությամբ հագնեցած, բարձր գեղագիտական արժեքով օժտված խոսք:

Համառոտագրություններ

Ե - Հ. Շիրազ, Երկեր, 1-4 հատոր, Եր., 1981-1986թթ.:

ՀԴ - Հ. Շիրազ, Հայոց դանթեական, Եր., 1990թ.:

Յ - Հ. Շիրազ, Յոթնապատում, Եր., 1977թ.:

ՄԽՀ - Մ. Խանգատյան, Հողը, Եր., 1957թ.:

ԲՀ - Հ. Շիրազ, Բնար Հայաստանի, 1-3 գիրք, Եր., 1958 - 74 թթ.:

СУБСТАНТИВНЫЕ СЛОВСОЧЕТАНИЯ С ИНФИНИТИВом И ИХ СТИЛИСТИЧЕСКАЯ ЦЕННОСТЬ В ЛИРИКЕ ОВ. ШИРАЗА

Резюме

Н. Аветисян

Исследуя субстантивные словосочетания с разнородными слагаемыми, в нашем случае — инфинитивом (это форма глагола, не указывающая на лицо, но содержащая общие указания на время действия), рассматривается их стилистическая ценность в лирике Ованеса Шираза и та важную роль, которую они исполняют, обеспечивая самобытность и новизну речи. Здесь также исследовались грамматические особенности этих словосочетаний.